

**„Édes anyanyelv”
nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére
Bács-Kiskun megye**

Iskolai forduló

I. kategória 5-6. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Fogalmazás pontszáma: _____

Feladatlap pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

Feladatlapot összeállította:

Kapás Zoltánné szaktanácsadó

Verseny szakmai összefogója, irányítója:

Kulcsár Marianna szaktanácsadó

1. Szókereső

Keress minél több (minimum 15) legalább hárombetűs szót a szónégyzetben úgy, hogy négyzetről négyzetre lépegess vízszintesen, függőlegesen vagy átlósan! Egy szóban ugyanazt a betűt csak egyszer szabad használni. A válaszokat írd a vonalra!

_____/15 pont,

+_____/ pont

M	I	T
P	O	R
L	Á	S

2. Érthető nem érthető?

Fordítsd le az alábbi diáknyelvi üzenet szövegét, azaz írd le a három mondatot a köznyelvi (hétköznapi) szóhasználatnak és helyesírásnak megfelelően!

figyi jó 5let h talizzunk lécci szólj petinek h holnap valszeg otthon vok

1. mondat: _____

_____/2 pont

2. mondat: _____

_____/4 pont

3. mondat: _____

_____/7 pont

3. Közmondás kerestetik

Találd ki, melyik közmondásra gondoltunk! Keresd meg a megfelelő magánhangzókat, és illeszd bele! Segítségül megadtuk a jelentést. Még annyit elárulunk, hogy mindegyikben van egy állatnév.

a) hs dszn mkkl lmdk

Mindenki arról álmodozik, amire vágyik.

b) k frkssl lkk, frksnk kll lnn

A rossz környezet a becsületes embert is elronthatja.

c) lmsz mcsk ngyt grk

Óvakodnunk kell az alattomos embertől, mert kínos meglepetést okozhat.

d) Vk tyk s tll szmt

Olykor az ostoba ember is rátalál a megoldásra.

e) Skt kr szrk, d nm brj frk

Sok mindent szeretne az ember, de nincs mindenre lehetősége.

____/5 pont

4. A kérdésben a válasz

Válaszoljatok egy olyan szóval, amelyben a keresztnév szerepel!

Pl.: Mit vállal Anci? Garanciát.

Mit tart kezében Ödön? _____

Mit vásárol hetenként Ottó? _____

Melyik hónapban született Ili? _____

Mikor mulatott Eszter? _____

Mi Árpi foglalkozása? _____

Mi van Anna kezében? _____

____/6 pont

5. Állati előtagok

Melyik az az állatnév, amely a felsorolt szavak elé téve azokkal összetett szót alkot?

- a) szem, köröm, nyelv, kő - _____
- b) cipő, száj, gerinc, gát – _____
- c) fű, fióka, tojás, óra – _____
- d) tábor, láb, hír, mese – _____
- e) ember, nyál, szerenád, ügetés – _____
- f) szem, lábminta, per, eszű – _____
- g) has, ember, háló, járás - _____

_____/7 pont

6. Furcsa bölcsességek

Közmondások, szólások szótagjait kevertük össze. Rakd őket sorrendbe!

KOP,TÉR, BÁT, TAT, A, DIG, JA, LÁ

DEN, LŐTT, A, MIN, GA, TÁ, JEN, MA, PER, JA, E, KI, SE, POR

KI, HET, FÉ, JÁ, SEN, LE, HA, A, PRÓ, JÁT, TA, SA, BAN, ZÁ, SEM

CSI, KE, RAT, NEM, EGY, NÁL, FECS, NYA

MER, BEN, IS, SZÜK, MEG, RÁT, ZI, AZ, I, SÉG, BA, GA, SZIK

_____/5 pont

7. Ismétlődő szótag

Vannak olyan kétszótagos szavak, melyben a szótag ismétlődik. A jelentés alapján találd meg őket!

pl.: öregasszony – nyanya

teltkarcsú: _____

balett-táncosok szoknyája: _____

lábát emelgetős jellegzetes tánc: _____

homlokon lévő haj: _____

csokoládéval bevont, kis kerek édesség: _____

sapkabojt vagy szőrös mesehős: _____

több indok: _____

verés : _____

_____/8 pont

8. Tantárgyanagrammák

Keresd meg a tantárgyakat, a betűket rakd megfelelő sorrendbe!

pl.: *maori old – irodalom*

ezen kéne – _____

öntet remél – _____

ételt vessen – _____

mennyvétél – _____

kinti amfora- _____

szemernyi kötetre – _____

önző kis fátyol – _____

_____/7 pont

9. Szóhiány

Egészítsd ki a következő mondatokat a megfelelő azonos alakú vagy többjelentésű szavakkal!

Pl.: A _____ káposztáért _____. (A nyúl a káposztáért nyúl.)

Éppen _____ ettem, amikor kiégett a _____.

Én mentem a sorban _____, így aztán hamar kiértünk a _____.

Kati ott _____ a _____ előtt.

Ha a gyerekek azonnal itt nem _____, akkor mondhatom az üres _____, hogy az almák a fán _____!

Én ott is embert _____, ahová ti _____.

Nem biztonságos a balatoni _____, mert gyakran belecsap a _____, és elgömbül ettől a _____.

_____/6 pont

10. Fűben fában

Keress elrejtett növényneveket az alábbi mondatokban! Húzd alá, vagy karikázd be, ha megtaláltad!

pl: Béla papa rajzolta le őt. – paraj

A szétpukkadtt epe rontja a máj ízét.

A komák isznak.

A szajré pataokban úszik.

Amál nadályt talált.

A roncs ereszt nyekereg.

Halmazt készítünk.

Katinka porszívózik.

A féreg rest.

_____/8 pont

11. Más szóval

Mit jelentenek az alábbi tájszók vagy régies szavak? Karikázzátok be a megfelelő számot!

a) mente

1. mellény

2. zsinóros kabát

3. bő ujjú ing

b) laska

1. erdő

2. tészta

3. edény

c) kutrica

1. kútkáva

2. állatoknak elkerített hely

3. téglából épített tűzhely

d) kusztora

1. bicska

2. koszorú

3. elnyűtt, elhasznált

e) nyoszolya

1. ág

2. szán

3. betegség

f) pászma

1. szőnyeg

2. mellény

3. csomó

g) eldarvadozik

1. veteményez

2. elutazik

3. eltölti az időt

h) alkóv

1. naplemente

2. ablaktalan fülke

3. alkudozás

i) gezemice

1. gombaféle

2. gesztenye

3. vegyes savanyúság

j) pityóka

1. csipke

2. krumpli

3. hagyma

_____/10 pont

12. Találd ki a történetet!

Ez a mondat egy mese befejezése. De hogyan szól az egész mese? Írj egy történetet egy oldalban, amit a megadott mondattal fejezel be! Adj találó címet is!

„- De jó, megtaláltam!- kiáltott fel az erdei tündér, és visszabújt a fa üregébe.”

[illegible]

„Édes anyanyelv” nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére

Bács-Kiskun megye

Iskolai forduló

I. kategória 5-6. osztály

Javítókulcs

1. Szókereső

Pl.: álom, ápol, árt, import, irt, lép, lápi, lápos, lom, lop, lopás, mit, morál, mos, opál, Pál, pálos, pár, párol, páros, párt, pártol, pártos, piros, por, rom, rop, ropi, sál, sár, Sári, som, sor, sort, tipor, Tirol, tol, tolás, Tomi, tor

Értékelés: jó megoldásonként 1 pont Ha összegyűjtötte a kért 15 szót, akkor jár a maximum pont, a 15. További jó megoldásért 1 pont jár szavanként, de azt pluszpontként kell feltüntetni. Összesen 15 pont a + pontok összpontszám pontazonosság esetén a sorrendben döntenek a fogalmazás mellett.

2. Érthető nem érthető?

1. mondat: **Figyelj!**

A helyes „fordítás” 1 pont, a helyesírás 1 pont. Összesen: 2 pont

2. mondat: Jó ötlet, hogy találkozunk.

A vastag betűvel szedett szavak helyes „fordítása” kap 1 pontot, a helyesírás 1 pont

Összesen: 4 pont

3. mondat: Légy szíves, szólj Petinek, hogy holnap valószínűleg otthon vagyok!

A vastag betűvel szedett szavak helyes „fordítása” kap 1 pontot, a helyesírás 1 pont

Összesen: 7 pont

3. Közmondás kerestetik

a) Éhes disznó makkal álmodik.

b) Aki farkassal lakik, farkasnak kell lennie.

c) Alamuszi macska nagyot ugrik.

d) Vak tyúk is talál szemet.

f) Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: 5 pont

4. A kérdésben a válasz

bödönt

lottót

áprilisban

szilveszterkor

kárpitos

kanna

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: 6 pont

5. Állati előtagok

- a) macska
- b) nyúl
- c) kakukk
- d) gólya
- e) béka
- f) tyúk
- g) pók

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: 7 pont

6. Furcsa bölcsességek

TÉRDIG KOPTATJA A LÁBÁT.

MINDENKI A MAGA PORTÁJA ELŐTT SEPERJEN.

SENKI SEM LEHET PRÓFÉTA A SAJÁT HAZÁJÁBAN.

EGY FECSKE NEM CSINÁL NYARAT.

SZÜKSÉGBEN ISMERSZIK MEG AZ IGAZ BARÁT.

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: 5 pont

7. Ismétlődő szótag

teltkarcsú: **testes**

balett-táncosok szoknyája: **tütü**

lábát emelgetős jellegzetes tánc: **kánkán**

homlokon lévő haj: **frufu**

csokoládéval bevont, kis kerek édesség: **bonbon**

sapkabojt vagy szőrös meshős: **pompom** vagy **Pompom**

több indok: **okok**

verés : **dádá**

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: 8 pont

8. Tantárgyanagrammák

ezen kéne – **ének-zene**

öntet remél – **történelem**

ételt vessen – **testnevelés**

mennyvétel – **német nyelv**

kinti amfora- **informatika**

szemernyi kötetre – **környezetismeret**

önző kis fátyol – **osztályfőnöki**

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: 7 pont

9. Szóhiány

Éppen **körtét** ettem, amikor kiégett a **körte**.

Én mentem a sorban **legelőre**, így aztán hamar kiértünk a **legelőre**.

Kati ott **vár** a **vár** előtt.

Ha a gyerekek azonnal itt nem **teremnek**, akkor mondhatom az üres **teremnek**, hogy az almák a fán **teremnek**!

Én ott is embert **mentek**, ahová ti **mentek**.

Nem biztonságos a balatoni **villám**, mert gyakran belecsap a **villám**, és elgörbül ettől a **villám**.

Helyes válaszonként 1 pont. Összesen: 6 pont

10. Füben fában

A szétpukkadott **epe** rontja a máj ízét.

A kom**ák** isznak.

A szajr**é pata**kban úszik.

A**mál na**dályt talált.

A roncs **eresz nyek**ereg.

H**alma**zt készítünk.

Katink**a por**szívózik.

A fér**eg rest**.

Helyes aláhúzásért vagy bekarikázásért 1 pont. Összesen: 8 pont

11. Más szóval

a) 2. b) 2. c) 2. d) 1. e) 1. f) 3. g) 3. h) 2. i) 3. j) 2.

Helyes bekarikázásért 1 pont. Összesen: 10 pont

12. Találd ki a történetet!

A fogalmazásban azt figyeljük meg, hogy a mesét milyen ötletesen írta meg a megadott zárómondatához. Mennyire ügyelt a tartalmi igényességre, kifejtettségre, a mondat szerkesztésre, választékos, a témához illő stílusra, a szókinccsgazdagságra. Arra, hogy valóban a mese befejezése a megadott mondat legyen. Cím szerepel-e, s a történet tagolása jól nyomon követhető-e. Helyesírási hibaért és az írás külalakjáért nem vonunk le pontot.

címadás 1 pont

ötletesség 2 pont

tartalmi igényesség, kifejtettség 2 pont

témához illő stílus, mondat szerkesztés 2 pont

a szókinccsgazdagsága 2 pont

tagolás 1 pont Összesen: 10 pont

Elérhető pontszám: Feladatlap 90 pont Fogalmazás 10 pont Összesen: 100 pont